

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 7.8.2014
COM(2014) 511 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

i enlighet med artikel 67.1 i förordning (EU) nr 305/2011

Innehållsförteckning

FÖRKORTNINGAR SOM ANVÄNDS I RAPPORTEN.....	2
SAMMANFATTNING	3
1. Inledning	6
2. Bakgrund.....	6
3. Reach och dess konsekvenser för byggprodukter	8
4. Utveckling och processer som följer av byggproduktförordningen.....	11
<i>4.1 Harmoniseringsmekanismen .....</i>	<i>11</i>
<i>4.2 Hur kan man tillgodose medlemsstaternas behov av ny lagstiftning? .....</i>	<i>12</i>
<i>4.3 Från grundläggande krav 3 och 7 till harmoniserade tekniska specifikationer</i>	<i>12</i>
5. Resultatet av studien om det särskilda behovet av information om innehållet av farliga ämnen i byggprodukter samt diskussion.....	16
<i>5.1 Studiens omfattning .....</i>	<i>16</i>
<i>5.2 Studiens resultat .....</i>	<i>17</i>
6. Slutsatser	21

FÖRKORTNINGAR SOM ANVÄNDS I RAPPORTEN

Följande förkortningar förekommer i denna rapport och förklaras här för att underlätta läsningen:

CEN	Europeiska standardiseringskommittén
Reach-förordningen	Förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier

SAMMANFATTNING

Denna rapport läggs fram i enlighet med artikel 67.1 i förordning (EU) nr 305/2011¹ om byggprodukter (nedan kallad *byggproduktförordningen*).

Enligt artikel 4.1 i byggproduktförordningen ska tillverkaren upprätta en prestandadeklaration när en byggprodukt släpps ut på marknaden, om produkten omfattas av en harmoniserad standard eller överensstämmer med en europeisk teknisk bedömning som utfärdats för den. Ett exemplar av prestandadeklarationen ska tillhandahållas för varje produkt som tillhandahålls på marknaden. Enligt artikel 6.5 i byggproduktförordningen ska den information som avses i artikel 31 eller artikel 33 i förordning (EG) nr 1907/2006 (Reach-förordningen) tillhandahållas tillsammans med prestandadeklarationen.

Kommissionens rapporteringsskyldighet fastställs i artikel 67.1 första stycket i byggproduktförordningen enligt följande:

”Senast den 25 april 2014 ska kommissionen utvärdera det särskilda behovet av information om innehållet av farliga ämnen i byggprodukter och överväga en eventuell utvidgning av informationskravet i artikel 6.5 till att även omfatta andra ämnen, och ska lämna en rapport om detta till Europaparlamentet och rådet. I sin bedömning ska kommissionen ta hänsyn till bland annat behovet av att trygga en hög hälso- och säkerhetsnivå för arbetstagare som använder byggprodukter och för användare av byggnadsverk, inklusive vad gäller kraven på återvinning och/eller återanvändning av delar eller material.”

För att leva upp till detta krav har kommissionen låtit genomföra en oberoende studie med titeln *Study on specific needs for information on the content of dangerous substances in construction products*. Det övergripande målet med studien var att förtydliga och analysera förekomsten av specifika behov av information om byggprodukters innehåll.

I studien identifierades och fokuserades på 30 system som rör innehållet av farliga ämnen i byggprodukter. Det konstaterades att det inte finns några sektorspecifika system som enbart är inriktade på innehållet av farliga ämnen och samtidigt enbart avser byggprodukter. Den nationella lagstiftningen, där sådan finns, har en blandad strategi. Exempel där man fokuserat på innehållet har dock identifierats, särskilt när det gäller hanteringen av begränsningar (förbud) av vissa ämnen. Studien har avslöjat att de berörda parterna har olika åsikter om den roll som innehållsmärkning på byggprodukter bör ha. De som stöder märkningen anser att den har ett särskilt värde vid tillämpningen av förbudet mot vissa ämnen och för att främja tillämpningen av återanvändning och återvinning, även om de flesta av dessa system bara är frivilliga.

Kommissionen har utvärderat resultaten av studien tillsammans med lagbestämmelserna i byggproduktförordningen och Reach-förordningen. Dessutom har kommissionen utvärderat framstegen i harmoniseringsarbetet när det gäller bedömningen av farliga ämnen i byggprodukter och kommit fram till följande.

De aktuella harmoniserade tekniska specifikationerna för byggprodukter omfattar alla aspekter av produkternas prestanda i förhållande till gällande lagbestämmelser om ämnen på

---

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EG (EUT L 88, 4.4.2011, s. 5).

nationell och europeisk nivå.

Det standardiseringsarbete som har bedrivits för att utveckla europeiska bedömningsmetoder omfattar bland annat alla innehållsrelaterade nationella eller europeiska lagbestämmelser. Standardiseringsorganen väntas inom kort införa dessa bedömningsmetoder i harmoniserade europeiska standarder. Olika organ inom Europeiska organisationen för tekniskt godkännande kommer även att använda dem i europeiska bedömningsdokument. Detta förfarande följs alltid när ny lagstiftning på nationell nivå eller EU-nivå antas.

Tillverkaren är därmed bemyndigad att i prestandadeklarationen lämna information om erforderlig produktprestanda och i förekommande fall även om ämnesinnehållet. På så sätt har alla nedströmsanvändare av produkten tillgång till informationen.

Enligt Reach-förordningen måste produkter som i sig är ämnen eller blandningar enligt Reach-förordningen och som tillhör en specifik underavdelning² av ämnen med sannolika skadliga verkningar på människors hälsa och miljön enligt artikel 31 i Reach-förordningen åtföljas nedåt i distributionskedjan av ett säkerhetsdatablad till varje aktör, med undantag för leverantörer till allmänheten och konsumenterna själva. Denna skyldighet gäller inte produkter som är varor. För de produkterna krävs enligt artikel 33 i Reach-förordningen att mottagarna (och endast på begäran även konsumenterna) tillhandahålls information så att varan kan användas på ett säkert sätt, med åtminstone namnet på de ämnen som inger mycket stora betänkligheter² när dessa finns i varor i en koncentration på över 0,1 viktprocent.

Enligt artikel 6.5 i byggproduktförordningen måste denna information lämnas tillsammans med prestandadeklarationen. Denna information (säkerhetsdatablad för farliga ämnen eller information om innehållet av farliga ämnen i byggprodukten) åtföljer därför byggprodukten i distributionskedjans samtliga led fram till den slutliga slutanvändaren (entreprenadföretaget, arbetstagaren och konsumenten), vilket innebär att Reach-förordningens spridningsskyldighet utökas.

Den information som tillverkaren ska lämna enligt Reach-förordningen avser dock även skyddet av användare, arbetstagare och konsumenter. En framtida utvidgning av Reach-förordningen till att omfatta nya ämnen skulle automatiskt även gälla byggproduktstillverkarnas skyldighet att sprida relevant information, för att därmed följa med i den vetenskapliga utvecklingen.

Den information som ska tillhandahållas är begränsad till den information som anges i artiklarna 31 och 33 i Reach-förordningen och det finns ingen nationell lagstiftning eller EU-lagstiftning där det uttryckligen krävs ytterligare information enligt prestandadeklaration. Mot denna bakgrund utgör de skyldigheter som fastställs i byggproduktförordningen för närvarande inte ett verktyg för tillhandahållande av information till användarna om innehållet av eventuella farliga ämnen i alla byggprodukter, eftersom ett säkerhetsdatablad endast

---

² Se kapitel 3 för närmare uppgifter. Kraven om tillhandahållande av säkerhetsdatablad enligt artikel 31 i Reach-förordningen gäller ämnen som klassificeras som farliga, långlivade, bioackumulerande och toxiska (PBT) eller mycket långlivade och mycket bioackumulerande (vPvB), och identifieras som ämnen som inger mycket stora betänkligheter enligt artikel 59.1 i Reach-förordningen. Liknande bestämmelser gäller för blandningar för vilka information till leverantören ska finnas tillgänglig på begäran. Enligt artikel 33 ska information tillhandahållas vid leverans (och på begäran till konsumenter) av alla ämnen som inger mycket stora betänkligheter i varor i en koncentration på över 0,1 viktprocent, med tillräcklig information så att varan kan användas på ett säkert sätt och åtminstone med ämnets namn.

tillhandahålls tillsammans med en prestandadeklaration när detta är ett krav enligt Reach-förordningen. De kan dock betraktas som en övergripande strategi för att ta itu med vissa brådskande hälso- och miljömässiga betänkligheter.

Prestandadeklarationer som tillhandahålls tillsammans med Reach-information i den mening som avses i artikel 6.5 i byggproduktförordningen kan dessutom utgöra ett användbart verktyg för att till exempel genom välgrundade användar- och konsumentval uppnå målen med hög hälso- och miljöskyddsnivå, eller ett hållbart utnyttjande av resurser genom bland annat återvinning och återanvändning.

I studien har man identifierat vissa frivilliga certifierings- och märkningssystem där dessa mål eftersträvas genom information om ämnesinnehållet i byggprodukter. De skulle dock vanligen inte vara skraddarsydda för byggprodukter, ha begränsad geografisk täckning och för det mesta inte omfattas av prestandadeklarationen. Studien inbegriper inget försök att utveckla något eget system eller bedöma kostnader och vinster med en utökning av befintliga skyldigheter genom något av dessa system.

De tillverkare av byggprodukter, särskilt små och medelstora företag, som inkom med svar på studiens undersökning, ansåg att en utökning av dagens informationskrav vore en betydande och omotiverad börda.

Europeiska kommissionen anser därför att inom ramen för genomförandet av förordning (EU) nr 305/2011 tillgodoser de nuvarande bestämmelserna i byggproduktförordningen, särskilt artikel 4 tillsammans med artikel 6.5, i tillräcklig utsträckning det särskilda behovet av information om innehållet av farliga ämnen i byggprodukter för att stärka den inre marknaden för byggprodukter. Behovet av ytterligare alternativ för att informera slutanvändare om förekomsten av ämnen i byggprodukter, för att kunna garantera en hög nivå av skydd för säkerhet och hälsa för arbetstagare som använder byggprodukter och för användare av byggnadsverk, inbegripet med hänsyn till krav på återvinning och/eller återanvändning av delar eller material, bör dock bedömas vidare och om tillämpligt behandlas enligt relevanta instrument i EU:s lagstiftning.

Det ska betonas att ovannämnda slutsatser rörande genomförandet av förordning (EU) nr 305/2011 inte utesluter kommissionens möjlighet att, med beaktande av bestämmelserna i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt men med undantag för artikel 114, lägga fram lämpliga lagstiftningsinitiativ.

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

i enlighet med artikel 67.1 i förordning (EU) nr 305/2011

1. Inledning

Denna rapport överlämnas till Europaparlamentet och rådet i enlighet med artikel 67.1 i förordning (EU) nr 305/2011³ (nedan kallad *byggproduktförordningen*).

I artikel 6 i byggproduktförordningen anges vad den prestandadeklaration som tillverkaren ska lämna ska innehålla för information om byggproduktens prestanda. I enlighet med artikel 6.5 ska tillverkaren lämna den information som avses i artiklarna 31 och 33 i Reach-förordningen tillsammans med denna deklaration.

Under de diskussioner som föregick antagandet av byggproduktförordningen var det vissa medlemsstater som övervägde en utökning av de nuvarande bestämmelserna i artikel 6.5 i byggproduktförordningen. De föreslog att tillverkaren skulle lämna specifik innehållsrelaterad information om farliga ämnen och att ytterligare ämnen skulle läggas till. Detta skulle i båda fallen innebära en utökning av kraven i Reach-förordningen.

I samband med lagstiftningsförfarandet för antagandet av byggproduktförordningen ombads kommissionen slutligen att analysera det särskilda behovet av information om innehållet av farliga⁴ ämnen i byggprodukter och om en eventuell utvidgning av informationskravet i artikel 6.5 i förordning (EU) nr 305/2011 till att även omfatta andra ämnen. Detta rapporteringskrav anges i artikel 67.1.

2. Bakgrund

I medlemsstaternas bestämmelser krävs att byggnadsverk utformas och utförs så att säkerheten för människor, husdjur eller egendom inte äventyras och miljön inte skadas. Här används begreppet *byggnadsverk* i dess vidare bemärkelse, och omfattar byggnader och anläggningar (t.ex. vägar, broar, dammar och avloppsnät).

Medlemsstaternas bestämmelser kan påverka de krav som ställs på byggprodukter. Dessa krav återspeglas ofta i nationella produktstandarder, nationella tekniska godkännanden eller andra nationella tekniska specifikationer och bestämmelser om byggprodukter. På grund av skillnaderna mellan dessa nationella krav utgör de ett hinder för handeln med byggprodukter inom EU.

Byggproduktförordningens föregångare, rådets direktiv 89/106/EEG⁵, syftade till att undanröja tekniska handelshinder inom byggproduktområdet, för att främja produkternas fria rörlighet på den inre marknaden, genom att inrätta harmoniserade tekniska specifikationer för byggprodukter. Byggproduktförordningen har ersatt direktiv 89/106/EEG för att förenkla och

---

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EG (EUT L 88, 4.4.2011, s. 5).

⁴ (Fotnoten är inte relevant för den svenska språkversionen.)

⁵ Rådets direktiv 89/106/EEG av den 21 december 1988 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om byggprodukter (EGT L 40, 11.2.1989, s. 12).

förtydliga den gällande ramen och för att förbättra insynen och de befintliga åtgärdernas effektivitet. Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i annan unionslagstiftning eller nationell lagstiftning fastställs i byggproduktförordningen på flera olika ställen, som exempelvis i skälen 4, 25 och 55 samt i artiklarna 28.2 och 67.1, att hänsyn ska tas till EU:s mål att trygga en hög hälso- och säkerhetsnivå för arbetstagare som använder byggprodukter och för användare av byggnadsverk, samt att öka möjligheterna till hållbart byggande och underlätta framväxten av miljövänliga produkter.

Det har ansetts vara av yttersta vikt att skapa insyn och tydlighet kring bedömningen av byggprodukters prestanda och presentationen av denna prestanda i den prestandadeklaration som tillverkaren upprättar. På så sätt kan de slutliga slutanvändarna av byggprodukten (såväl entreprenadföretag som arbetstagare och konsumenter) ta del av och ta hänsyn till denna prestanda för att se till att varje produkt används korrekt, dvs. endast när prestandan motsvarar de krav som konstruktören av de berörda byggnadsverken ställer och som fastställs i gällande lagbestämmelser där produkten används.

För att åstadkomma detta är det nödvändigt att utarbeta harmoniserade tekniska specifikationer för att fastställa europeiska metoder och kriterier för bedömning av byggprodukters prestanda. På grundval av ovannämnda harmoniserade tekniska specifikationer kan produktens prestanda bedömas på ett gemensamt fastställt europeiskt sätt och därefter redovisas i prestandadeklarationen. Prestandadeklarationen ger därför korrekt och tillförlitlig information om byggproduktens prestanda.

I enlighet med artikel 4.1 i byggproduktförordningen ska tillverkaren upprätta en prestandadeklaration när en byggprodukt släpps ut på marknaden om produkten omfattas av en harmoniserad standard eller överensstämmer med en europeisk teknisk bedömning som utfärdats för den. Ett exemplar av prestandadeklarationen ska tillhandahållas för varje produkt som tillhandahålls på marknaden. Enligt artikel 6.5 i byggproduktförordningen ska den information som avses i artikel 31 eller artikel 33 i Reach-förordningen tillhandahållas tillsammans med prestandadeklarationen. Omfattningen av denna information och dess tillgänglighet nedåt i distributionskedjan diskuteras närmare i nästa kapitel.

Artikel 31 täcker till exempel en bredare underavdelning av ämnen än artikel 33, men gäller endast produkter som i sig är ämnen eller blandningar (t.ex. målarfärg). När information tillhandahålls enligt någon av dessa artiklar behöver den bara ange förekomst⁶ snarare än kvantitativ information om ämnesinnehållet i varan.

När kommissionen presenterade sitt förslag till ny förordning om upphävande av direktiv 89/106/EEG kom det från berörda parter förslag på bestämmelser som skulle ha inneburit nya skyldigheter för tillverkarna. Exempelvis föreslogs att tillverkarna skulle tillhandahålla ytterligare information om innehållet av farliga ämnen i byggprodukter som sedan skulle lämnas i eller tillsammans med den prestandadeklaration som avses i artikel 6 i byggproduktförordningen.

I den lösning som slutligen antogs i byggproduktförordningen ersattes dessa nya skyldigheter med en rapporteringsstruktur. I skäl 25 förklarades valet av denna lösning så här:

”Det särskilda behovet av information om innehållet av farliga ämnen i byggprodukter bör emellertid utredas ytterligare i syfte att komplettera gruppen av berörda ämnen för att

---

⁶ Förekomst över en viss koncentration eller andel av ämnet, enligt vikt, i produkten.

trygga en hög hälso- och säkerhetsnivå för arbetstagare som använder byggprodukter och för användare av byggnadsverk, inklusive vad gäller kraven på återvinning och/eller återanvändning av delar eller material.”

Kommissionens rapporteringsskyldighet fastställs i artikel 67.1 första stycket i byggproduktförordningen enligt följande:

”Senast den 25 april 2014 ska kommissionen utvärdera det särskilda behovet av information om innehållet av farliga ämnen i byggprodukter och överväga en eventuell utvidgning av informationskravet i artikel 6.5 till att även omfatta andra ämnen, och ska lämna en rapport om detta till Europaparlamentet och rådet. I sin bedömning ska kommissionen ta hänsyn till bland annat behovet av att trygga en hög hälso- och säkerhetsnivå för arbetstagare som använder byggprodukter och för användare av byggnadsverk, inklusive vad gäller kraven på återvinning och/ eller återanvändning av delar eller material.”⁷

Som ett led i denna rapporteringsskyldighet har kommissionen inlett en oberoende studie om behovet av information om innehållet av farliga ämnen i byggprodukter. Resultatet av studien presenteras i kapitel 5 i denna rapport.

3. Reach och dess konsekvenser för byggprodukter

Reach-förordningen om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier trädde i kraft den 1 juni 2007. Syftet med förordningen är att garantera en hög skyddsnivå för människors hälsa och miljön, inbegripet främjande av alternativa metoder för att bedöma hur farliga ämnen är, samt att ämnen fritt kan cirkulera på den inre marknaden samtidigt som konkurrenskraft och innovation förbättras.

Reach-förordningen innehåller vissa specifika skyldigheter om enskilda ämnen som tillverkas, importeras eller används i EU. I Reach-förordningen ligger bevisbördan på företagen. För att följa Reach-förordningen måste företagen registrera ämnen som de tillverkar och saluför i EU i kvantiteter som överstiger 1 ton per år. Registreringsunderlaget bör innehålla dokumentation om en säker användning av ämnen och innehålla information om de faror som är förenade med ämnet. På så sätt kan registranterna klassificera och märka dem och identifiera riskhanteringsåtgärder, samt förmedla denna information till andra aktörer i senare led i distributionskedjan⁸. Den informationsnivå som ska tillhandahållas av registranten är beroende av volymen på det ämne som registreras av den enskilde registranten.

För ämnen som tillverkas eller importeras i kvantiteter över 10 ton per år måste registranterna också göra en kemikaliesäkerhetsbedömning för att ta reda på om det krävs ytterligare åtgärder för att minska riskerna och vilka åtgärder som krävs.

Reach-förordningen påverkar en lång rad företag i många olika sektorer, även dem som kanske inte anser sig arbeta med kemikalier. Byggprodukter kan inom ramen för Reach-förordningen vara antingen ämnen, blandningar eller varor.

---

⁷ (Fotnoten är inte relevant för den svenska språkversionen.)

⁸ Artikel 31 i Reach-förordningen.

Därför måste företag som tillverkar eller levererar byggprodukter uppfylla kraven i Reach-förordningen:

- För det första är leverantören, enligt artikel 31 i Reach-förordningen, skyldig att för byggprodukter som är registrerade ämnen eller blandningar (men inte för produkter som är varor enligt Reach-förordningen) tillhandahålla mottagaren säkerhetsdatablad som sammanställs i enlighet med bilaga II till Reach-förordningen
  - i) för alla ämnen eller blandningar som klassificeras som antingen farliga⁹, långlivade, bioackumulerande och toxiska (PBT) eller mycket långlivade och mycket bioackumulerande (vPvB)¹⁰, som identifieras som ämnen som inger mycket stora betänkligheter och som finns med på kandidatförteckningen över ämnen för vilka det krävs tillstånd¹¹,
  - ii) på begäran för icke-klassificerade blandningar som innehåller
    - minst ett ämne som utgör en fara för människors hälsa eller miljön över en viss angiven koncentrationsgräns¹², eller
    - ämnen som är långlivade, bioackumulerande och toxiska eller mycket långlivade och mycket bioackumulerande i en individuell koncentration på $\geq 0,1$ viktprocent, eller
    - ämnen som inger mycket stora betänkligheter och som av andra skäl finns upptagna på kandidatförteckningen över ämnen som kräver tillstånd, eller
    - ämnen för vilka det finns gemenskapsgränsvärden för exponering på arbetsplatsen.

Undantag från skyldigheten i led i) ovan medges om blandningen tillhandahålls eller säljs till allmänheten och blandningen är försedd med tillräcklig information om säker användning. I sådana fall behöver ett säkerhetsdatablad inte tillhandahållas såvida inte en användare eller distributör i senare led i distributionskedjan begär det.

- För det andra är leverantörer, enligt artikel 33 i Reach-förordningen, skyldiga att för byggprodukter (som är varor), så att varan kan användas på ett säkert sätt, tillhandahålla aktörer i senare led i distributionskedjan information – med åtminstone namn på ämnet –

---

⁹ Fysikalisk farlighet, farlighet för människors hälsa och farlighet för miljön. Se förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar. För blandningar, de som uppfyller kriterierna för farlighet i enlighet med direktiv 1999/45/EG (ska upphävas genom förordning (EG) nr 1272/2008 senast den 1 juni 2015).

¹⁰ Identifierade i enlighet med de kriterier som anges i bilaga XIII till Reach-förordningen.

¹¹ Dessa ämnen som inger mycket stora betänkligheter förtecknas i bilaga XIV till Reach-förordningen. Förteckningen inbegriper en underavdelning av cancerframkallande, mutagena, reproduktionstoxiska, PBT- eller vPvB-ämnena samt ämnen som ger anledning till motsvarande oro (t.ex. hormonstörande ämnen) och fungerar som en kandidatförteckning över ämnen för vilka det krävs tillstånd enligt Reach-förordningen. Förteckningen uppdateras kontinuerligt och inkluderade i december 2013 151 ämnen. Se <http://echa.europa.eu/candidate-list-table>. En färdplan för ämnen som inger mycket stora betänkligheter har upprättats av kommissionen för att se till att alla relevanta ämnen tas upp i förteckningen senast 2020.

¹² Enligt artikel 31.3i Reach-förordning ≥ 1 viktprocent för icke gasformiga blandningar och $\geq 0,2$ volymprocent för gasformiga blandningar.

om ämnen som inger mycket stora betänkligheter, om de förekommer i varorna i en koncentration på över 0,1 viktprocent. Samma information måste även på begäran tillhandahållas konsumenter. Dessutom måste producenterna/importörerna av varorna till Europeiska kemikaliemyndigheten anmäla förekomsten av ämnen i dessa varor som inger mycket stora betänkligheter om båda följande villkor är uppfyllda:

- Ämnet som inger mycket stora betänkligheter förekommer i varorna i kvantiteter som totalt överstiger 1 ton per producent/importör och år.
- Ämnet förekommer i varorna i en koncentration som överstiger 0,1 % (viktprocent).

Anmälan måste göras senast sex månader efter det att ett visst ämne som inger mycket stora betänkligheter har tagits upp på kandidatförteckningen.

Producenter och importörer rekommenderas att uppdatera anmälan om de uppgifter som de har anmält har ändrats. Exempel på sådana ändringar kan vara ändrade mängdintervall, produktion/import av andra varor som innehåller samma ämne som inger mycket stora betänkligheter (t.ex. annat användningsområde).

- Slutligen kan bestämmelserna i avdelning VIII i Reach-förordningen medföra begränsningar för tillverkning, utsläppande på marknaden och användning av vissa farliga ämnen, blandningar och varor¹³. Ett antal begränsningar i bilaga XVII till Reach-förordningen är tillämpliga på byggprodukter. Till exempel innebär begränsningarna i punkt 19 om arsenikföreningar och punkt 31 om kresot att ämnena inte får användas som träskyddsmedel (dock tillåts vissa undantag). Punkt 47 om krom VI innebär en begränsning av ämnets användning i cement och blandningar som innehåller cement (dock med undantag för användning i kontrollerade slutna och helt automatiserade processer).

Sammanfattningsvis medför Reach-förordningen ett antal skyldigheter för byggsektorn eftersom den är direkt tillämplig på tillverkningen av byggmaterial eller deras kemiska beståndsdelar, men även för byggföretag i senare led som använder kemikalier under byggprocessen. Dessutom bör den hälso- och miljöinformation som tillhandahålls genom Reach användas i riskbedömningen av byggprodukter.

Vid registrantens efterlevnad av Reach-förordningen minskar risken för hälso- och miljöskador som kan uppkomma vid exponering för dennes registrerade volym av ämnen och under registrerad användning, t.ex. under tillverkningen av byggmaterial, användningen av byggmaterial som innehåller kemikalier på byggarbetsplatser, utsläpp under byggnaders livslängd och utsläpp under rivning.

Reach-förordningen är inte den enda förordningen där dessa risker tas upp. Risker i samband med materialbrister eller till följd av oriktig användning omfattas i regel inte av Reach-förordningen, utan av annan lagstiftning. Efterlevnad av Reach-förordningens registreringskyldighet gäller dessutom inte frågor som avser den sammanlagda exponeringen eller uttjänta ämnen, som för vissa föroreningar tas upp genom ytterligare riskhanteringsåtgärder enligt Reach-förordningen, som exempelvis begränsningar och godkännande, sektorsvis EU-lagstiftning (t.ex. reglering av flyktiga organiska föreningar i lösningar och färger), miljökrav, märkningsbestämmelser och avfallslagstiftning).

---

¹³ Se bilaga XVII i Reach-förordningen.

För att öka Reach-förordningens effektivitet har kommissionen nyligen avslutat en utvärdering av alla aspekter av Reach-förordningen. Efter en grundlig granskning, där det noterades att det för tidigt att bedöma dess fullständiga effekt eftersom inte alla bestämmelser i förordningen har börjat gälla fullt ut¹⁴, drog kommissionen slutsatsen att Reach-förordningen¹⁵ fungerar effektivt när det gäller att uppnå alla mål som kunde undersökas. Kommissionen beslutade därför att inte föreslå några ändringar av förordningens normativa del.

Trots det ser kommissionen med oro på några områden när det gäller Reach-förordningens inverkan på små och medelstora företag. Kommissionen drog slutsatsen att det finns ett behov av att minska Reach-förordningens negativa inverkan på de små och medelstora företag som berörs av förfaranden som exempelvis registrering och godkännande. Detta har stor betydelse för byggsektorn, eftersom vissa små entreprenadföretag har svårigheter att följa Reach-förordningen. Kommissionen konstaterade även att det finns ett behov av att öka medvetenheten bland alla nedströmssektorer, däribland byggsektorn, när det gäller att förstå och följa kraven i Reach-förordningen.

4. Utveckling och processer som följer av byggproduktförordningen

4.1 Harmoniseringsmekanismen

Syftet med byggproduktförordningen är att stärka den inre marknaden för byggprodukter genom att se till att otillbörliga tekniska hinder för den gränsöverskridande handeln undanröjs. Detta ska åstadkommas genom följande mekanism:

Enligt byggproduktförordningen ska det upprättas harmoniserade tekniska specifikationer som alla aktörer i byggsektorn är skyldiga att följa:

- Myndigheterna i medlemsstaterna ska ange sina krav för användningen av byggprodukter på sitt territorium genom att hänvisa till bedömningsmetoder (baserat på provningar, beräkningar eller beskrivande bestämmelser) och klassificeringar som fastställs i de harmoniserade tekniska specifikationerna (artiklarna 8.3–8.6 och 17.5, i sin helhet, i byggproduktförordningen).
- Tillverkarna ska deklarerat sina produkters prestanda i en prestandadeklaration genom att tillämpa de harmoniserade tekniska specifikationerna (artiklarna 4 och 8 i byggproduktförordningen). Denna information ska göras tillgänglig för alla aktörer i senare led i distributionskedjan.
- Byggnadskonstruktörerna ska ange vilken prestanda som krävs för de produkter som ska användas i byggnadsverk genom att hänvisa till samma harmoniserade tekniska specifikationer. På så sätt visar man att man uppfyller de krav som myndigheterna fastställt och de krav på prestanda som följer av konstruktionsvalen.
- Entreprenadföretagen/användarna ska köpa byggprodukter som enligt byggnadskonstruktören har den prestanda som krävs för avsett användningsområde,

---

¹⁴ Tidsfristen för registrering av förhandsregistrerade ämnen som understiger 100 ton löper ut först 2018. Arbetet med att upprätta en kandidatförteckning för godkännande pågår, men de första ansökningarna om godkännande har först behandlats 2014. Alla aspekter av utvärderingen av Reach-förordningen har dock redan börjat gälla fullt ut.

¹⁵ COM(2013) 49.

återigen utifrån de harmoniserade tekniska specifikationerna.

De harmoniserade tekniska specifikationerna definieras i artikel 2.10 i byggproduktförordningen som harmoniserade standarder och europeiska bedömningsdokument.

Europeiska kommissionen ger Europeiska standardiseringskommittén eller Europeiska kommittén för elektroteknisk standardisering mandat att utarbeta de harmoniserade standarderna efter samråd med medlemsstaternas myndigheter och andra berörda parter (tillverkare, anmälda organ, konsumenter osv.).

Syftet med detta breda samråd är att se till att alla lagstadgade krav som införs i medlemsstaterna och som utgör handelshinder beaktas i de mandat som kommissionen ger Europeiska standardiseringskommittén eller Europeiska kommittén för elektroteknisk standardisering.

Europeiska standardiseringskommitténs eller Europeiska kommittén för elektroteknisk standardiserings tekniska kommittéer som utarbetar de harmoniserade EN-standarderna beaktar ovannämnda mandat. Därför infogas alla sådana nationella och europeiska lagstadgade krav för vilka mät- och testmetoder redan har utvecklats och används på nationell nivå eller EU-nivå i de harmoniserade europeiska standarderna. Tillverkarna kan därför deklarerat sina produkters prestanda i förhållande till dessa krav. Slut användarna av byggprodukten (såväl entreprenadföretag som arbetstagare och konsumenter) kan även ta del av och ta hänsyn till prestandan för att se till att varje produkt används korrekt, dvs. endast när prestandan motsvarar de krav som konstruktören av de berörda byggnadsverken ställer och som fastställs i gällande lagbestämmelser där produkten används.

4.2 Hur kan man tillgodose medlemsstaternas behov av ny lagstiftning?

Om medlemsstaterna anser att de behöver införa nya lagbestämmelser om byggprodukters prestanda måste de anmäla de nya lagstiftningsförslagen till kommissionen och övriga medlemsstater genom det förfarande som fastställs genom direktiv 98/34/EG. På så sätt håller sig kommissionen och medlemsstaterna informerade om nya berättigade lagstiftningsaspekter. Därmed kan de inleda förfarandet för att ändra mandaten i enlighet med detta för att kunna föra in de nödvändiga ändringarna i de harmoniserade tekniska specifikationerna. Kommissionen skulle agera på samma sätt om EU:s lagbestämmelser om prestandan hos vissa byggprodukter ändras eller antas på EU-nivå.

Genom ovannämnda förfarande säkerställs att mandat och harmoniserade europeiska standarder hålls uppdaterade med de berättigade nationella kraven.

4.3 Från grundläggande krav 3 och 7 till harmoniserade tekniska specifikationer

Byggproduktförordningens grundläggande krav för byggnadsverk (dvs. byggnader och anläggningar) omfattar följande krav nr 3 och nr 7:

”3. Hygien, hälsa och miljö

Byggnadsverk ska utformas och byggas så att de under hela sin livslängd inte kommer att utgöra ett hot vare sig mot byggnadsarbetarnas, brukarnas eller grannarnas hygien eller hälsa och säkerhet eller i orimligt hög grad, under hela sin livslängd, påverka miljökvaliteten eller klimatet under uppförande, användning och rivning, i synnerhet som en följd av något av följande:

a) Avgivande av giftig gas.

- b) *Utsläpp av farliga ämnen, flyktiga organiska föreningar (VOC), växthusgaser eller farliga partiklar i inomhus- eller utomhusluften.*
- c) *Emission av farlig strålning.*
- d) *Utsläpp av farliga ämnen till grundvatten, havsvatten, ytvatten eller mark.*
- e) *Utsläpp av farliga ämnen till dricksvatten eller av ämnen som på annat sätt kan ha en negativ inverkan på dricksvatten.*
- f) *Bristfälligt omhändertagande av avloppsvatten, rökgasutsläpp eller bristfälligt bortskaffande av fast eller flytande avfall.*
- g) *Fukt i byggnadsverkens delar eller på ytor inom byggnadsverken.”*

och

”7. Hållbar användning av naturresurser

Byggnadsverk ska utformas, byggas och rivras så att användningen av naturresurser är hållbar och i synnerhet säkerställer

- a) *möjlighet till återanvändning eller återvinning av byggnadsverken, deras material och delar efter rivning,*
- b) *byggnadsverkens beständighet,*
- c) *användning av miljövänliga råmaterial och återvunnet material i byggnadsverken.”*

Dessa bestämmelser utgör ramen för regleringen av farliga ämnen i medlemsstaterna.

Grundläggande krav nr 3 avser emission/utsläpp av farliga ämnen. Det finns dock lagbestämmelser som, för att begränsa utsläppen från byggprodukter och skapa rationella bedömningsmetoder för dessa utsläpp, avser deras innehåll av farliga ämnen.

4.3.1 Bestämmelser i harmoniserade standarder

För att ge tillverkare och standardiseringsorgan information och minska de problem som uppstår till följd av skillnader i de nationella bestämmelserna under den period då de europeiska bedömningsmetoderna håller på att utarbetas har kommissionen skapat en databas på webben på följande adress: <http://ec.europa.eu/enterprise/construction/cpd-ds/index.cfm>.

Databasen innehåller nationella lagbestämmelser i de medlemsstater som har bidragit till projektet. Den stöder tillverkare som behöver deklarerat sina produkters prestanda i dessa medlemsstater.

För att utarbeta europeiska bedömningsmetoder för farliga ämnen gav kommissionen 2005 Europeiska standardiseringskommittén eller Europeiska kommittén för elektroteknisk standardisering mandat M/366 (baserat på direktiv 89/106/EEG), med uppdrag att utveckla övergripande bedömningsmetoder för farliga ämnen.

I klausul IV.7 i mandatet står följande:

”Övergripande mätstandarder/provningsstandarder ska utvecklas för alla produkter eller produktfamiljer som uppfyller följande tre villkor:

- *Utsläpp eller innehåll av farliga ämnen begränsas eller är förbjudet enligt europeisk eller nationell lagstiftning.*
- *Befintliga eller potentiella handelshinder har identifierats.*

– Mätmetoder/provningsmetoder för dessa angivna reglerade farliga ämnen har redan utvecklats och används på nationell nivå eller EU-nivå.”

I klausul IV.9 i samma mandat står följande:

”På grund av lagstadgade krav (t.ex. om byggprodukter som innehåller ämnen som är föremål för begränsningar eller förbud) ska hänsyn även tas till innehållsrelaterade mätstandarder/provningsstandarder.”

Bilaga 3 till mandat M/366 innehåller tekniska kravspecifikationer för mätstandarder/provningsstandarder för innehållet av reglerade farliga ämnen i byggprodukter.

Kommissionen har därför gett Europeiska standardiseringskommittén eller Europeiska kommittén för elektroteknisk standardisering i uppdrag att utveckla bedömningsmetoder för farliga ämnen som regleras antingen genom nationell eller europeisk lagstiftning.

Europeiska standardiseringskommitténs tekniska kommitté TC/351 har utfört uppdraget i mandat M/366. I januari 2014 färdigställde tekniska kommittén följande dokument:

- CEN/TS 16516:2013:** Byggprodukter – Bedömning av utsläpp av farliga ämnen – Fastställande av utsläpp i inomhusluften.
- CEN/TR 16496:2013:** Byggprodukter – Bedömning av utsläpp av farliga ämnen – Användning av harmoniserade övergripande bedömningsmetoder.
- CEN/TR 16410:2012:** Byggprodukter – Bedömning av utsläpp av farliga ämnen – Hinder för användning – Komplement till CEN/TR 15855 Handelshinder.
- CEN/TR 16220:2011:** Byggprodukter – Bedömning av utsläpp av farliga ämnen – Komplement till provtagning.
- CEN/TR 16098:2010:** Byggprodukter – Bedömning av utsläpp av farliga ämnen – Övergripande provningsförfaranden till stöd för kraven enligt byggproduktdirektivet.
- CEN/TR 16045:2010:** Byggprodukter – Bedömning av utsläpp av farliga ämnen – Innehåll av reglerade farliga ämnen – Val av analysmetoder.
- CEN/TR 15858:2009:** Byggprodukter – Bedömning av utsläpp av farliga ämnen från byggprodukter baserad på WT/WFT-förfarandena (utan provning/utan ytterligare provning).
- CEN/TR 15855:2009:** Byggprodukter – Bedömning av utsläpp av farliga ämnen – Handelshinder.

Förteckningen över ännu inte färdiga arbeten återfinns på följande adress:

http://standards.cen.eu/dyn/www/f?p=204:22:0:::FSP_ORG_ID,FSP_LANG_ID:510793,25&cs=135BD767027D4B4E081006EF46B5E957C.

Som ett ytterligare led i harmoniseringsarbetet har kommissionen reviderat ett antal av Europeiska standardiseringskommitténs mandat för byggprodukter. Syftet är att kunna inleda ett förfarande om uppdatering av de harmoniserade produktstandarderna genom att införa bedömningsmetoder för farliga ämnen som utvecklats inom ramen för mandat M/366.

Kommissionen vill särskilt kartlägga all nationell lagstiftning om byggprodukters innehåll och/eller utsläpp (en vägledande förteckning över ämnen och lagstiftning bifogas alla mandat som bilaga II) och deras relevans för byggprodukter.

Dessutom innehåller varje ändring av Europeiska standardiseringskommitténs befintliga mandat (att utarbeta harmoniserade standarder för byggprodukter) i bilaga I en förteckning över ämnen för varje produktstandard och en hänvisning till relevanta nationella lagstadgade krav.

Kommissionen samarbetar även tätt med medlemsstaterna för att identifiera de väsentliga egenskaper som avser grundläggande krav nr 7 (t.ex. de som avser möjligheten till återvinning av byggprodukter och miljövänliga råmaterial). De eventuella behov som avser farliga ämnen enligt detta grundläggande krav nr 7 kommer också att omfattas av mandat M 366.

Kommissionen har också tagit fram harmoniseringsramar (kriterier och metoder) för märkning och hälsobaserad utvärdering av utsläpp inomhus från byggprodukter¹⁶. Dessa ramar har utarbetats i linje med kraven i grundläggande krav nr 3 i byggproduktförordningen, CEN/TS 16516:2013 och Reach-förordningens vägledande dokument. De kan dessutom komma att tas i beaktande för kommande konvergens och harmonisering av befintliga märkningssystem i Europa.

4.3.2 Bestämmelser om utfärdande av europeisk teknisk bedömning (för produkter som inte omfattas av harmoniserade standarder)

För produkter som inte eller endast delvis omfattas av harmoniserade standarder kan tillverkaren begära en europeisk teknisk bedömning i enlighet med artikel 19.1 i byggproduktförordningen. En europeisk teknisk bedömning utfärdas av ett av de tekniska bedömningsorganen som utsetts för detta ändamål av medlemsstaterna.

För att avgöra vilka bedömningar som behövs för produkter som inte omfattas av harmoniserade standarder har Europeiska organisationen för teknisk bedömning (de tekniska bedömningsorganens organisation) samlat in nationella bestämmelser om innehåll av farliga ämnen och har även använt sådan relevant information från Europeiska standardiseringskommittén. Detta har resulterat i en checklista som organen inom Europeiska organisationen för teknisk bedömning använder vid bedömningen av produkter för att kunna utfärda en europeisk teknisk bedömning.

Denna checklista finns på www.eota.eu under namnet *EOTA Technical Report 34: Checklist for ETAGs/CUAPs/ETAs – Content and/or release of dangerous substances in products/kits*.

5. Resultatet av studien om det särskilda behovet av information om innehållet av farliga ämnen i byggprodukter samt diskussion

5.1 Studiens omfattning

Kommissionen har låtit genomföra studien *Study on specific needs for information on the content of dangerous substances in construction products*. Det övergripande målet med studien var att ta reda på om tillverkarna behöver lämna ytterligare information om innehållet av farliga ämnen i byggprodukter. Undersökningen gjordes för att skydda människors hälsa

---

¹⁶ JRC ECA rapport nr 29: *Harmonisation framework for health based evaluation of indoor emissions from construction products in Europe* (EU-LCI), EUR 26168 EN, 2013.

JRC ECA rapport nr 27: *Harmonisation framework for indoor products labelling schemes in EU*, EUR 25276 EN, 2012.

och säkerhet, inte bara för de arbetstagare som installerar/använder byggprodukterna utan även för de personer som bor i byggnaderna och använder anläggningarna under hela deras livstid.

Studiens primära fokus var därför att ta fram information om system för certifiering och märkning av byggprodukter där man mäter innehållet av farliga ämnen i byggprodukter. Enskilda systems inverkan på hälsa och säkerhet för arbetstagare och användare av byggnadsverk, eller kostnaden för att genomföra dem, bedömdes inte. Inte heller de aspekter som rör utökad information om innehållet av andra ämnen eller frågor avseende återvinning/återanvändning undersöktes i studien.

För att uppfylla sina mål och se till att alla relevanta system och all relevant lagstiftning har beaktats, har uppdragstagarna som genomfört studien (RPA och Tecnalia) gjort en omfattande genomgång av litteraturen om relevant lagstiftning och relevanta system för certifiering/märkning. De har i största möjliga mån granskat europeisk och nationell lagstiftning som innehåller bestämmelser om innehållet av farliga ämnen i byggprodukter. Dessutom har uppdragstagarna beaktat andra informationskällor, bland annat berörda parter synpunkter vid det samråd som genomfördes inför studien.

Över 300 centrala berörda parter inbjöds att delta i ett samråd på internet. Två workshoppar anordnades också i Bryssel, vilket gav forskningsgruppen möjlighet att samla in ytterligare information från centrala branschorganisationer och myndigheter i medlemsstaterna, varav vissa administrerar de analyserade systemen.

I analysen fokuserade man på om de befintliga systemen enbart omfattade allmänna krav och om hänsyn togs till produkternas avsedda användningsområden. I förekommande fall undersöktes även hur riskerna för konsumenter, arbetstagare och miljön har definierats inom systemen och vilka ämnen och riskscenarier som valts ut.

Fokus låg på offentliga och privata system, t.ex. följande:

- EU-lagstiftning eller administrativa förfaranden som innehåller krav på bedömning och/eller deklaration av innehållet av farliga ämnen, särskilt i byggprodukter (t.ex. dricksvattendirektivet eller tekniska riktlinjer om miljöanpassad offentlig upphandling).
- Nationell eller regional lagstiftning eller administrativa förfaranden i medlemsstaterna som innehåller krav på bedömning och/eller deklaration av innehållet av farliga ämnen, särskilt i byggprodukter.
- Offentliga och privata system som i dessa länder för närvarande även används för byggprodukter på nationell eller regional nivå (t.ex. Blå ängeln eller Svanen).

Studien omfattade inte utsläpp av farliga ämnen från byggprodukter. Som förklarats i tidigare kapitel i denna rapport omfattas denna aspekt av det europeiska standardiseringsarbetet på området och kommer att beaktas inom ramen för skyldigheten att deklarerera prestanda.

Inom ramen för granskningen av helt innehållsrelaterade system granskade uppdragstagarna hur innehållet av farliga ämnen identifierades (t.ex. tillverkarens deklaration, tredjepartskontroller eller användningen av specifik märkning). I samband med rapporten undersöktes även vilka byggprodukter som faktiskt omfattades av dessa system. Hur relevant var produkternas avsedda användningsområde inom en byggnad (anläggning) vid fastställandet av kraven och valet av ämnen som ska deklarerars? Vilka, om några,

provningmetoder användes (t.ex. om de omfattades av internationella standarder (ISO-standarder), europeiska standarder (EN-standarder) eller nationella standarder, eller provningar som utvecklats av systemleverantören)? Hur ofta provas produkterna i dessa system? Hur väljs provnings- eller certifieringsorganen ut (är de specialiserade på byggprodukter eller ansvarar de generellt för fler typer av produkter)? Vilka åtgärder har vidtagits för att se till att det görs en neutral och tillförlitlig bedömning av produkterna?

Mer generellt undersöktes informationen till nedströmsanvändarna i fråga om kvantitet och kvalitet:

- Lämnades en fullständig förteckning över ämnen tillsammans med produktdeklarationen? Är informationen aggregerad?
- Vem hade det yttersta ansvaret för att deklARATIONEN var korrekt?
- Har det funnits ett tydligt och mätbart mål (t.ex. minskat antal ämnen i produkterna, minskat antal sjukdomsfall till följd av farliga ämnen i byggprodukter)?
- Hur har dessa mål fastställts?
- Hur ofta har de utvärderats?

Slutrapporten om studien finns på följande webbplats:

http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/construction/studies/index_en.htm.

5.2 Studiens resultat

5.2.1 Byggrelaterade system med innehållskriterier

Studien var inriktad på system som endast har innehållskriterier. Eftersom det endast fanns ett system som enbart var inriktat på produkternas innehåll undersöktes även system med en blandning av innehållsbaserade och utsläppsbaserade metoder. Med detta i åtanke identifierades 30 system där man a) tycks ha upprättat specifika krav för byggprodukter och b) tycks beakta produktens innehåll.

Dessa system anges i nedanstående tabell. System där man endast använder utsläppskriterier och system där man inte har fastställt specifika kriterier för byggprodukter omfattades inte av studiens slutrapport.

System som omfattas av studien	
AENOR Medioambiente	Milieukeur
Architettura Naturale (ANAB)	Natureplus
Association of Environmentally Friendly Carpets (GUT)	NF Environment
Austrian Institute for Health and Ecological Building (IBO)	Svanen
BASTA	SundaHus Miljödata
Blå ängeln	BRE Environmental Assessment Method (BREEAM)
BRE Global	DGNB System
Byggvarubedömningen (BVB)	Eco Green Building
Cradle to Cradle	EU:s miljömärke

System som omfattas av studien	
DGNB Navigator	Österrikes (nationella) miljömärke
Ecocycle Council – Building Product Declaration (BPD3)	El Distintiu (Kataloniens miljömärke)
Eco-Institut Label	Kroatiens (nationella) miljömärke
ECOproduct	Tjeckiens (nationella) miljömärke
EMICODE	Ungerns (nationella) miljömärke
GISCODE	Slovariens (nationella) miljömärke

De 30 identifierade systemen har mycket olika mål, omfattning, kriterier och förfaranden.

5.2.2 Systemens mål

De flesta av de identifierade systemen har bredare mål än att enbart fokusera på hälsan hos byggarbetarna och användarna av byggprodukter. De flesta systemen motiveras av en rad hänsyn. Dessutom är vissa av systemen fristående verktyg, medan andra är komplement till system som används för certifiering av hela byggnader. En annan viktig skillnad mellan de 30 systemen är målgruppen, dvs. om de riktar sig till yrkesverksamma, konsumenter eller både och. De skilda målen kan i viss mån förklara de varierande metoder som antagits inom de olika systemen och kan i vissa fall förklara införandet av innehållsrelaterade kriterier.

5.2.3 Geografisk utbredning

De flesta systemen används huvudsakligen i ursprungsmedlemsstaten och i mindre utsträckning i andra länder. Det mest utbredda systemet är Blå ängeln som används i 21 europeiska länder. Denna geografiska spridning kan bero på en avsiktlig expansion till andra marknader. Systemen kan även breda ut sig spontant till följd av efterfrågan från köpare av byggprodukter. Nästan hälften av systemen härrör från två länder (Tyskland och Sverige), vilket möjligen återspeglar en hög medvetenhet om människors hälsa och miljöfrågor.

5.2.4 Produkttäckning

Det finns endast ett system (IBO) som enbart certifierar byggprodukter. De produkttyper som certifieras inom resterande system varierar, även om det gick att skönja vissa mönster. Vid en jämförelse av byggprodukternas relativa andel av alla produkter som certifierades inom systemen konstaterades att de system som främst användes av yrkesverksamma personer tenderade att certifiera en högre andel byggprodukter.

Andelen byggprodukter som certifieras genom miljömärken är betydligt lägre. Detta är inte överraskande med tanke på att det övergripande målet med dessa system är att främja produkter som har en lägre miljöpåverkan än likvärdiga produkter. Till följd av denna stora spridning kan de produkter som certifieras inom systemen vara alltifrån toner och färgpatroner till trägolv. De vitt skilda produkttyperna förklarar varför kriterierna i dessa system är produktspecifika.

De byggprodukter som oftast certifieras genom systemen är golv, isolering, betong, murbruk och puts. Golv är kanske den produkt som oftast certifieras eftersom den kan saluföras via olika system som vänder sig till både den professionella marknaden och konsumentmarknaden.

5.2.5 Ämnen som omfattas

I de allra flesta systemen definieras de ämnen som är föremål för begränsningar. I vissa fall hänvisar man i stället till EU-lagstiftningen (oftast till Reach-förordningen, direktivet om farliga ämnen 67/548/EEG¹⁷ eller förordning (EG) nr 1272/2008¹⁸ om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar) eller nationell lagstiftning. Vissa ämnen framstår som viktiga i många system. Det gäller till exempel ämnen som klassificeras som cancerframkallande, mutagena, reproduktionstoxiska, långlivade organiska föreningar, tungmetaller och ftalater.

5.2.6 Bedömningskriterier/bedömningsförfaranden

Fem system i fallstudien använder sig av olika metoder för bedömningen av överensstämelsen, vilket återspeglar deras olika mål och roller. I princip finns följande metoder för att bedöma om tillverkaren uppfyller certifierings- och märkningssystemens kriterier:

- Tillverkaren står helt eller delvis själv för certifieringen.
- Systemets handläggare granskar de dokument som tillverkaren lämnat, däribland ansökningsformulär och säkerhetsdatablad. Handläggaren kan ibland även be tillverkaren lämna ytterligare information och kräva att produkterna provas.
- Ett oberoende organ utför prover.

Vissa system bygger på att tillverkaren själv står för certifieringen medan det i andra system krävs att produkterna provas för att kunna certifieras. I andra system krävs dessutom att produktionsanläggningen inspekteras som ett led i godkännandeförfarandet. Mer generellt är det dock tydligt att vissa system endast använder sig av en av ovannämnda metoder och att många använder sig av en kombination av olika bedömningsmetoder och bedömningsförfaranden (t.ex. kan bedömningen i ett första skede bestå av en granskning av den dokumentation som tillverkaren lämnat, vilket följs av oberoende provning för att kontrollera att vissa kriterier är uppfyllda).

5.2.7 Sätt att kommunicera ”överensstämmelse”

Två huvudsakliga metoder har identifierats. Den första (som används i 75 % av systemen) går ut på att man använder sig av en logotyp eller ett märke som placeras på produkten, på förpackningen, i följedokumentet eller i säljmaterialet. Den andra (som används i 64 % av systemen) går ut på att en förteckning över certifierade produkter offentliggörs på internet.

5.2.8 Systemens tillämpningsområde

De olika systemen har tillämpats i olika omfattning. BASTA (innehållsbaserad) omfattar idag omkring 80 000 produkter medan andra system endast tillämpas på ett fåtal byggprodukter. Detta kan till stor del bero på skillnader i hur produktregistreringen går till och hur länge systemet har tillämpats (t.ex. bygger BASTA på att tillverkaren själv står för certifieringen och systemet har funnits sedan 2007).

---

¹⁷ Rådets direktiv 67/548/EEG av den 27 juni 1967 om tillnärmning av lagar och andra författningar om klassificering, förpackning och märkning av farliga ämnen (EGT 196, 16.8.1967, s. 1). Ska upphävas senast den 1 juni 2015 genom förordning (EG) nr 1272/2008.

¹⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 (Reach) (EUT L 353, 31.12.2008, s. 1).

5.2.9 Nationell lagstiftning och EU-lagstiftning

I studien konstaterades endast ett fåtal exempel på nationell lagstiftning som huvudsakligen är inriktad på innehållet av potentiellt farliga ämnen i byggprodukter. I de fall sådan lagstiftning förekommer tillämpas en blandad metod: för vissa ämnen eller grupper av ämnen tillämpas gränsvärden för utsläpp, för andra tillämpas ett visst högsta tillåtna värde för innehållet av ämnet i produkten. Det mest anmärkningsvärda är förmodligen märkningskravet för byggprodukter som samtidigt är både ämnen och blandningar enligt byggproduktförordningen¹⁸.

När det gäller produkttäckning är en del lagstiftning inriktad på enskilda byggprodukter medan annan lagstiftning omfattar en rad olika byggprodukter.

När det gäller identifieringen av reglerade ämnen hänvisar man antingen till ämnesgrupper eller till specifika ämnesbeteckningar. Lagstiftningen kan även ställa olika krav på åtgärder. I vissa fall anges begränsningar för namngivna ämnen medan det i andra fall ställs krav på att sådana ämnen deklarerar.

5.2.10 Innehållsbaserad metod – diskussion

Förutom lagbestämmelserna har studien identifierat 30 certifierings- och märkningssystem som täcker byggprodukter och bland annat innehållsbaserade kriterier. Endast ett system förlitar sig dock för alla kombinationer av produkt/ämne enbart på innehållsrelaterade krav (BASTA). Detta beror sannolikt på att provning av utsläpp kan vara dyrt och komplicerat och kräva extern expertis.

De flesta är överens om att det är viktigt att bedöma utsläppen från produkter. Några av de rådfrågade berörda parterna har noterat att de faktiska laktesterna kan vara mer tillförlitliga än den samlade innehållsbaserade informationen, även när det gäller återanvändning och återvinning.

Informationen om ämnesinnehållet i produkterna är dock även ett viktigt inslag i genomförandet av nationell lagstiftning och EU-lagstiftning, särskilt när det gäller förbud och förekomsten av ämnen som inger mycket stora betänkligheter. Byggproduktförordningen är visserligen mycket viktig som stöd för EU:s mål med hög hälso- och miljöskyddsnivå, men dess begränsade räckvidd gör att den inte kan användas som ett verktyg för att systematisk tillhandahålla information om ämnesinnehållet i byggprodukter. Sådan information skulle dock kunna användas för att ytterligare främja, t.ex. genom välgrundade konsumentval, utvecklingen och användningen av miljövänliga byggprodukter eller ett hållbart utnyttjande av resurser genom bland annat återvinning och återanvändning. Studien inbegriper inget försök att utveckla något eget system eller bedöma kostnader och vinster med en utökning av befintliga skyldigheter genom något av dessa system.

5.2.11 Konsekvenser för tillverkarna, särskilt små och medelstora företag

Samrådet med tillverkare av byggprodukter, dels genom internetenkäten och dels under diskussionen om studiens resultat, visade att tillverkarna anser att en utökning av kravet att lämna information om farliga ämnen till aktörer i senare led i distributionskedjan skulle utgöra en otillbörlig börda, särskilt för små och medelstora företag.

6. Slutsatser

De aktuella harmoniserade tekniska specifikationerna för byggprodukter omfattar alla aspekter av produkternas prestanda i förhållande till gällande lagbestämmelser om farliga ämnen på nationell och europeisk nivå.

Det standardiseringsarbete som har bedrivits inom ramen för mandat M/366 för att utveckla europeiska bedömningsmetoder omfattar även innehållsrelaterade nationella eller europeiska lagbestämmelser. Standardiseringsorganen väntas inom kort införa dessa bedömningsmetoder i harmoniserade europeiska standarder. De olika organen inom Europeiska organisationen för teknisk bedömning kommer även att använda dem i europeiska bedömningsdokument.

Tillverkaren är därmed bemyndigad att i prestandadeklarationen lämna information om erforderlig produktprestanda och i förekommande fall även om innehållet av farliga ämnen. På så sätt har alla nedströmsanvändare av produkten tillgång till informationen. Tillverkaren är enligt byggproduktförordningen skyldig att tillsammans med prestandadeklarationen lämna den information som efterfrågas i artikel 31 (säkerhetsdatablad för produkter som i sig är farliga¹⁹ ämnen eller blandningar) eller artikel 33 (information så att produkten kan användas på ett säkert sätt, med åtminstone namnet på ämnet, om produkten innehåller ett ämne som inger mycket stora betänkligheter i en koncentration på över 0,1 viktprocent) i Reach-förordningen.

Enligt artikel 6.5 i byggproduktförordningen ska denna information tillhandahållas tillsammans med prestandadeklarationen. Denna information (säkerhetsdatablad för farliga ämnen eller information om innehållet av farliga ämnen i byggprodukten) åtföljer därför byggprodukten i alla led av distributionskedjan nedåt till slutanvändaren (entreprenadföretag, arbetstagare och konsumenter).

Den information som tillverkaren kan vara skyldig att lämna enligt Reach-förordningen avser dessutom skyddet av användare, arbetstagare och konsumenter. En framtida utvidgning av Reach-förordningen till att omfatta nya ämnen skulle automatiskt även gälla byggproduktstillverkarnas skyldighet att sprida relevant information, för att därmed följa med i den vetenskapliga utvecklingen.

På ett liknande sätt kommer mandatet M/366 och senare utveckling av standarder som ska användas för att deklarerar byggprodukters prestanda att följa sektorns utveckling på nationell nivå och EU-nivå.

Den information som ska tillhandahållas är begränsad till den information som anges i artiklarna 31 och 33 i Reach-förordningen och det finns ingen nationell lagstiftning eller EU-lagstiftning där det uttryckligen krävs ytterligare information enligt prestandadeklaration. Mot denna bakgrund utgör de skyldigheter som fastställs i byggproduktförordningen för närvarande inte ett verktyg för tillhandahållande av information till användarna om innehållet av eventuella farliga ämnen i alla byggprodukter, eftersom ett datasäkerhetsblad endast tillhandahålls tillsammans med en prestandadeklaration när detta är ett krav enligt Reach-förordningen.

Prestandadeklarationer som tillhandahålls tillsammans med Reach-information i den mening som avses i artikel 6.5 i byggproduktförordningen kan dessutom utgöra ett användbart verktyg

---

¹⁹ För en detaljerad beskrivning av artikel 31 i Reach-förordningen se kapitel 3.

för att till exempel genom välgrundade användar- och konsumentval uppnå målen med hög hälso- och miljöskyddsnivå, eller ett hållbart utnyttjande av resurser genom bland annat återvinning och återanvändning.

I den oberoende studien om specifika behov av information om byggprodukters ämnesinnehåll identifierades ett antal system och lagbestämmelser som använder information om produkternas ämnesinnehåll. De flesta av dessa system tillämpar en kombinerad innehålls-/utsläppsbaserad strategi, med särskild betoning på utsläpp från byggprodukter. Eftersom studien i praktiken genomfördes som en undersökning och sammanställning av de relevanta systemen, gjordes ingen identifiering och bedömning av enskilda system eller bestämmelser inom systemet som kan rekommenderas som en utökning av den nuvarande skyldigheten enligt artikel 6.5. Eftersom det saknas närmare uppgifter om de bedömda systemen kan det inte dras några mer exakta slutsatser om ämnesinnehållet (utöver ämnen som inger mycket stora betänkligheter).

Tillverkarna av byggprodukter, särskilt de små och medelstora företag som undersöktes i studien, anser för sin del att en utökning av dagens informationskrav vore en betydande och omotiverad börda.

Europeiska kommissionen anser att inom ramen för genomförandet av förordning (EU) nr 305/2011 tillgodoser de nuvarande bestämmelserna i byggproduktförordningen, särskilt artikel 4 tillsammans med artikel 6.5, i tillräcklig utsträckning det särskilda behovet av information om innehållet av farliga ämnen i byggprodukter för att stärka den inre marknaden för byggprodukter. Behovet av ytterligare alternativ för att informera slutanvändare om förekomsten av ämnen i byggprodukter, för att kunna garantera en hög skyddsnivå vad gäller hälsa och säkerhet för arbetstagare som använder byggprodukter och för användare av byggnadsverk, inbegripet med hänsyn till krav på återvinning och/eller återanvändning av delar eller material, bör dock bedömas vidare och om tillämpligt behandlas enligt relevanta instrument i EU:s lagstiftning.

Det ska betonas att ovannämnda slutsatser rörande genomförandet av förordning (EU) nr 305/2011 inte utesluter kommissionens möjlighet att, med beaktande av bestämmelserna i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt men med undantag för artikel 114, vid behov lägga fram lämpliga lagstiftningsinitiativ.